

Ze maakte twee wereldoorlogen mee en ontmoette de koninginnen Emma, Wilhelmina en Juliana. Tijdens de Tweede Wereldoorlog (1940-1945) werkte ze in Londen voor het ministerie van Buitenlandse Zaken onder minister Van Kleffens.

Als eerste Nederlandse Marva werd ze in Londen belast met de oprichting van de vrouwenafdeling binnen de marine. Vrouwen aan boord van schepen en in het bijzonder duikboten vindt ze 'een idioot idee'. 'Je kunt het mannen toch niet aandoen om zich aan boord in te houden. De marinevrouwen met wie ik contact had, geven mij gelijk.'

Barones Corinne Pardede-van Boetzelaar maakt zich op haar 94ste nog steeds druk om wat er in Nederland gebeurt. 'Het is niet erger dan vroeger. We hebben nu geen oorlog. Ik heb twee wereldoorlogen meegemaakt.'

Interview: Wil Merkies

Foto: Maureen Mulders

Barones Corinne Pardede-van Boetzelaar: 'Marinevrouwen aan boord is een idioot idee'

Op de voordeur van de Haagse serviceflat hangt op het naambordje de tekst: 'Vereniging van ex en actief dienende vrouwelijke militairen der Koninklijke Marine'. Het lepeltje bij de koffie heeft dezelfde tekst, net als de melkbekers die zij later voor de lunch op tafel zet. Het zijn dierbare herinneringen aan haar voormalige werkgever. De barones steekt haar trots op de marine én haar adellijke afkomst niet onder stoelen of banken. Dat zij een Van Boetzelaar is betekent veel voor haar. Elk jaar gaat ze naar de familiereunie waar zo'n vijftig naamgenoten bij elkaar komen. Bezoekt ook trouw de bijeenkomsten van de Vereniging van Adels. Dat koningin Beatrix volgens de media de adel uit haar hofhouding heeft 'verdreven' doet ze koeltjes af met: 'ze doen maar.' Beschrijft enthousiast de ontmoetingen met de drie koninginnen, waaraan ze mooie herinneringen heeft. Op haar 18de werd ze op paleis Noordeinde door haar moeder voorgesteld aan koningin Wilhelmina. Koningin-moeder Emma was ook aanwezig. 'Een geweldige vrouw.' De tweede keer ontmoette ze koningin Wilhelmina in Brussel. 'Een zeer afstandelijke vrouw met een prachtige heldere stem.' In Londen werd ze in 1944 door koningin Juliana voor een kopje koffie uitgenodigd. De vitale Pardede kijkt terug op een bewogen leven. Op haar 17de ging ze na de Schoevers opleiding werken voor een architect en later voor de commissie Nederland-Zuid-Afrika Handel. Die commissie viel onder het toenmalige ministerie van Handel, Nijverheid en Scheepvaart. 'Ik stond al jong open voor nieuwe uitdagingen. Toen ik in een brief van de gezant van Pretoria las dat er in zijn land een vacature was voor een secretaresse, solliciteerde ik. Ik kreeg de baan niet, maar een paar jaar lukte het wel in Brussel en werd ik benoemd als secretaresse van de Nederlandse kanselarij. Op 10 mei, na het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog, vertrokken wij vanuit de Belgische hoofdstad. Via Frankrijk en de oversteek naar Lissabon en Schotland arriveerden we in Londen. In de Engelse hoofdstad werkte ik tijdens de oorlogsjaren voor het ministerie van Buitenlandse Zaken dat werd geleid door minister Van Kleffens. In 1945 kwam ik in dienst van de Koninklijke Marine.' Praat met bewondering over haar moeder en de Engelse vrouwen die ze als 'zeer geëmancipeerd' heeft ervaren. 'Vrouwen hebben zoveel voor de samenleving gedaan. Ze deden altijd het werk dat door de overheid is overgenomen.'

Als eerste Marva werd ze op 15 januari 1945 vanuit Londen naar bevrijd Zuid-Nederland gestuurd. 'Mijn eerste opdracht was om met de bisschoppen van Breda en Den Bosch te praten over de oprichting van een vrouwelijke marineafdeling in Nederland. De bisschoppen waren tegen maar ik heb ze overgehaald zodat de eerste vrouwen konden worden benoemd en in Londen een officiersopleiding kregen.'

Pardede straalt. 'Duizenden meisjes wilden bij de marine maar dat kon niet. Nadat Nederland was bevrijd kreeg ik opdracht om naar Colombo te vertrekken. Daar ontmoette ik de legendarische admiraal Helffrich. Na Colombo moest ik naar Sri Lanka en Indonesië.' Aan het reizen kwam in 1947 een einde. Terug in Nederland kreeg ze een baan bij het Rode Kruis. Lacht. 'Ik heb mijn hele leven gewerkt en dat was financieel nodig omdat ik niet van de rijke Van Boetzelaars-tak ben.' Pardede trouwde op haar 42ste met een hoge Indonesische ambtenaar die op het ministerie van Buitenlandse Zaken werkte. Ze kregen een dochter die nu een werkende moeder is. De ondernemende barones werd in 1947 lid van Vrouwenbelangen op advies van Marian van Tellegen, directeur van het kabinet van koningin Juliana, 'Ik vroeg haar waar de vrouwen in Nederland mee bezig waren. Van Tellegen raadde mij aan het VB-blad te lezen omdat het van alle politieke richtingen was. Op mijn eerste jaarlijkse ledenvergadering in Eindhoven ontmoette ik VB-lid en spreekster van de dag Hilda Verwey-Jonker. Ik woonde toen in Velp en werd gevraagd een VB-afdeling in Arnhem en omstreken op te richten. In datzelfde jaar heb ik me ook aangesloten bij de Arnhemse Vrouwenraad. De Arnhemse afdeling benoemde mij later tot voorzitter en de landelijke Vrouwenraad vroeg mij voor het hoofdbestuur.' Ze vindt dat VB nog steeds nodig is. Ze moeten de politiek kritisch blijven volgen. Ik blijf op de hoogte wat er gebeurt via het blad en de vergaderingen van de Haagse groep. Met de actie *Kies een Vrouw* heb ik helemaal niets. Wat een onzin om speciaal op een vrouw te stemmen.'

Pardede wordt onrustig. Het is tijd is voor de lunch die ze in haar keukentje klaar maakt. Als ik wil vertrekken vraagt ze me nog even te blijven. 'Ik wil samen met jou de eerste aardbeien van het balkon eten. De plant is een verjaardagscadeau van mijn nichtje, lief hè?' ■

URL's

■ **SVZV, Steungroep voor Vrouwen zonder Verblijfsvergunning**
Al sinds 1995 verlenen vrouwen steun aan vrouwen die, om welke reden ook, zonder geldig verblijfsdocument in Nederland wonen. Zoals slachtoffers van vrouwenhandel, vrouwen die hier om sociaal-economische redenen zijn gekomen, vrouwen die eerder een asiolverzoek hebben ingediend en vrouwen die huiselijk geweld ontvluchten en daardoor (soms) hun verblijfsvergunning verliezen. Op deze website vind je informatie over wat de Steungroep kan doen en hoe je daarbij kunt helpen.
<http://www.svzv.nl>

■ **Levensloopregeling**
Een speciale website van de FNV met alle informatie over de levensloopregeling, die vanaf 1 januari 2006 is ingevoerd. Voor de gameliefhebbers zelfs een levensloopspel, waarmee je een kijkje in de toekomst kan nemen.
<http://www.fnv.nl/levensloop>

■ **WAHO**
Stichting WAHO zet zich in voor gezond werken en preventie van arbeidsongeschiktheid. Sekseverschillen spelen een rol bij verzuim en arbeidsongeschiktheid. Dit zijn niet alleen gezondheidsverschillen tussen mannen en vrouwen en sekseverschillen in arbeids(market)positie, maar ook sekseverschillen in de begeleiding bij ziekte. WAHO houdt zich bezig met informatie en beleidsbeïnvloeding, niet met individuele hulp.
<http://www.waho.nl>

■ **Het landelijk netwerk Vrouwelijke Hoogleraren**
Het percentage vrouwelijke hoogleraren in Nederland is laag, vergeleken met veel andere beroepsgroepen, en zeker in verhouding tot het aantal vrouwelijke studenten. De vrouwen die zijn doorgedrongen tot het mannenbolwerk van de universiteiten hebben hun eigen netwerk opgericht met als doel het bevorderen van een evenredige vertegenwoordiging van vrouwen binnen de universitaire gemeenschap.
<http://www.lnvh.nl>

■ **'Verschil moet er zijn. Discriminatie niet.'**
De website van de EU campagne, genaamd 'Verschil moet er zijn. Discriminatie niet.' Hier ook informatie over de maatregelen die zijn genomen door het Algemeen Directoraat voor Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Gelijke Behandeling van de Europese Commissie om discriminatie tegen te gaan. Tevens een lijst van onderwerpen op het gebied van het tegengaan van discriminatie in alle 25 lidstaten van de EU.
<http://www.stop-discrimination.info>

■ **Kiem, Kennisnet Integratiebeleid en Etnische Minderheden**
Vanuit de gedachte dat de effectiviteit van het integratiebeleid sterk wordt bevorderd door het delen van kennis en ervaring binnen het integratieveld is dit kennisnet opgericht. De website geeft uiteenlopende informatie van wetenschappelijke studies tot ervaringen in de praktijk van alle dag. Ook worden de talrijke conferenties en cursussen over dit onderwerp hier aangekondigd.
<http://www.integratie.net/kiem>

Alle bovengenoemde internetadressen staan ook op onze website. Je kunt ze zo aanklikken, als je surft naar www.vrouwenbelangen.nl. In de rubriek LINKS ga je naar URL's in het Themabladd; daar staan ook de bijdragen aan deze rubriek uit voorgaande bladen.

Samenstelling: Cock Kerling